

4 juni 2023, zondag trinitatis, dienst van Schrift en Tafel

1e Schriftlezing: Exodus 34: 4-9

2 Schriftlezing: Matteüs 28: 16-20

Gemeente van Christus, de kern of essentie van een gedicht staat regelmatig in de laatste regel. Vaak is het de zin die als eerste bij de dichter opkomt, de zin die de essentie weergeeft van wat hij of zij wil verwoorden. Vervolgens wordt een gedicht uitgewerkt om bij die ene beslissende zin uit te komen. Zo geldt dat bij veel teksten, mensen die rapport ontvangen bladeren vaak allereerst naar de laatste pagina om de conclusies te lezen. Vandaag lezen wij de conclusie van het Evangelie van Matteüs. De laatste vier zinnen waar heel zijn Evangelie op uitloopt. Allerlei thema's uit het evangelie komen hier nog eenmaal terug, allerlei lijnen komen hier samen, uitlopend op die zin die al bijna 75 jaar met deze kerk en deze gemeente verbonden is: 'Zie, ik ben met u, al de dagen, tot aan de voleinding der wereld'.

Aan die belofte waarmee het Evangelie afsluit, gaat een ontmoeting van de leerlingen met de Opgestane vooraf. De elf leerlingen, Judas was uit hun midden weggevallen, gingen naar Galilea, zo lezen we. Dat had de Opgestane hen opgedragen. Eerder in Matteüs 28 lezen we dat Jezus de vrouwen die opgetogen van het lege graf vandaan kwamen, tegemoet kwam, met de woorden: 'Wees niet bang. Ga mijn broeders vertellen dat ze naar Galilea moeten, daar zullen ze mij zien. En zo gaan de leerlingen naar Galilea, naar een berg, in het Matteüs Evangelie de plaats bij uitstek waar hemel en aarde elkaar raken en cruciale wendingen plaatsvinden (denk aan de bergrede en de verheerlijking op de berg). De leerlingen wierpen zich in aanbidding voor de Opgestane Jezus neer, zoals de magiërs zich aan het begin van het Evangelie in aanbidding voor het kindje Jezus neerwierpen.

Sommigen echter twijfelden, staat er. Dat is een opvallend bijzinnetje in het slotakkoord van Matteüs. Aanbidding en twijfel gaan hier hand in hand. Het Griekse woord voor twijfelen wat hier gebruik wordt, heeft ook de bijbetekenis van aarzelen¹. Er zit iets in van op twee gedachten hinken, zal ik wel, zal ik niet... De verschijning van de Opgestane roept bij sommige leerlingen verwarring en aarzeling op, zoals Thomas in het Johannes Evangelie eerst de wonden van Jezus wil voelen om zeker te weten dat het daadwerkelijk Jezus is die opgestaan is. Hoe dan ook, Jezus maakt geen onderscheid tussen de leerlingen die hem aanbidden en twijfelaars). Dat onderscheid is kennelijk niet zo relevant. De twijfel van sommige leerlingen weerhoudt Jezus er ook niet van een belangrijke taak op hun schouders te leggen. Jezus opdracht aan zijn leerlingen, aanbidders en twijfelaars, is om de volken tot leerling te maken. De wereld wordt hier tot een groot leerhuis gemaakt.

En wat moet er geleerd worden: alles wat Jezus hen in het Evangelie heeft laten zien en opgedragen, in Zijn tekenen en redevoeringen. Daarbij verwijst Jezus in het Evangelie steeds terug naar de Thora, naar de vijf boeken van Mozes. In Jezus de Opgestane hebben wij God de Vader leren kennen, krijgt God de Vader voor ons een gezicht, in een mens die onder ons

¹ ἐδίστασαν: F.W. Danker & W. Bauer, A Greek-English Lexicon of the New Testament and other Early Christian Literature, p. 252: 'to be uncertain about taking a particular course of action, *hesitate*'.

heeft gewoond. Op deze zondag trinitatis vieren en gedenken wij dat die God met die wonderlijk mooie Naam: 'Ik zal er zijn' zich openbaart zich als Vader, Zoon en Heilige Geest: God bóven ons, God vóór ons, God ín ons. Drie-in-Eén is Hij: onze Schepper, Verlosser én Vernieuwer.

In Exodus 34 maakt God de Vader die zich 'Ik zal er zijn' laat noemen, nu bekend hóe Hij er wil zijn: 'liefdevol, genadig, geduldig, trouw en waarachtig'. Liefde en vergeving staan voorop; die gaan vooraf aan veroordeling en straf. Deze tekst uit Exodus wordt veel geciteerd in het Oude Testament, in de zogenoemde Kleine Profeten komt dit citaat in elk boek voor. De Kleine Profeten zijn de 12 kleine profetenboeken uit het Oude Testament, denk aan Jona, Micha, Habakuk, Zacharia, Maleachi, Hosea en Joël. In de Bijbelwetenschap is er lange discussie gaande of dit nu 12 losstaande boeken zijn of dat deze twaalf boeken een geheel vormen, ze samen een overkoepelende boodschap hebben. Voorstanders van die laatste optie, dat de boeken een geheel vormen en met elkaar verbonden zijn, wijzen erop dat in elk van de 12 profeten een verwijzing naar Exodus 34 voorkomt. In de Duitse literatuur wordt er in dit kader wel over een *Gnadenkorpus*² gesproken: letterlijk een 'genadelichaam' of 'genadegeheel'; wat de boeken met elkaar verbindt is de verkondiging van de liefde, genade, geduld en trouw van de Eeuwige.

Iets daarvan klinkt ook door in de slotwoorden van het Matteus Evangelie: 'Zie, ik ben met u, al de dagen, tot aan de voleinding der wereld'. Hier wordt terugverwezen naar Matteus 1, waarin Jezus Immanuël wordt genoemd: God met ons. Hij belichaamt Gods presentie, Gods liefde, trouw en geduld met zijn mensen, die aan alles vooraf gaat, ook aan wat er mis kan gaan in levens van mensen. Jezus de Opgestane beloofd ons: Ik ben met je, al de dagen, tot aan de voleinding der wereld. De voleinding der wereld, dat is het perspectief van Openbaring 21, het beeld van het hemelse Jeruzalem dat uit de hemel neerdaalt en God die bij de mensen woont, en de tranen die uit de ogen gewist zullen worden. Tot die tijd ben Ik met je, ga Ik met je mee, beloofd de Opgestane ons, in een wereld waarin verdriet ons treft, waarin we afscheid moeten nemen van dierbaren en geliefde gemeenteleden, waarin ziekte onze plannen doorkruist, het leven soms wendingen neemt die je niet had voorzien: Zie, Ik ben met je, op de weg die je gaat in het leven.

Op deze tafel hier staat voedsel voor onderweg; brood uit de hemel, wijn van het koninkrijk. Om gesterkt van hieruit weer onze weg te kunnen vervolgen. Wees dus welkom aan deze tafel; zoals je bent, met of onder aarzeling, met onze mooie kanten en onze rafelranden; de tafel staat gereed, om ons in brood en wijn letterlijk te binnen brengend: Hij zal ons niet begeven. Zijn liefde, genade, geduld en trouw gaat met ons mee, waar de weg ons ook brengt. Zo is Jezus de opgestane de gastheer aan deze tafel vanochtend. Aan zijn belofte mogen wij ons, al is het met vallen en opstaan, toevertrouwen.

Hij die gesproken heeft een woord dat gáát,

² Zie J. Wöhrle, 'A Prophetic Reflection on Divine Forgiveness: The Integration of the Book of Jonah Into the Book of the Twelve', *The Journal of Hebrew Scriptures* 9 (2009) pp. 1-17.

een tocht door de woestijn, een weg ten leven,
een spoor van licht dat als een handschrift staat
tegen de zwartste hemel aangeschreven:
Hij scheidt ons hier een nieuwe dageraad.
Hij roept ons aan, 'Ik zal jou niet begeven'.³

Amen

³ Lied 362: 1 (Liedboek, 2013).